

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ:
методичні рекомендації до проведення практичних
занять для здобувачів вищої освіти спеціальності
«Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
ОС «Бакалавр»

Мукачево, 2021

УДК 930:02:004(072)(075.8)

*Розглянуто та рекомендовано до друку кафедрою філологічних
дисциплін і соціальних комунікацій Мукачівського державного університету
Протокол № 12 від 25 січня 2021р.*

Рецензент: Гарапко В.І. – к. пед. н., доцент, доцент кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов

Укладач: Мовчан К.М. – старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій.

I-89

Історія бібліотечної справи: методичні рекомендації до проведення практичних занять для здобувачів вищої освіти спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" ОС «Бакалавр». Вид. 2-е доповнене/ укладач К.М. Мовчан. – Мукачево: РВЦ МДУ, 2021.– 23с.

Методичні рекомендації розроблено з метою ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами історичних знань про розвиток бібліотек і бібліотечної справи, розглянути практичне значення історичного досвіду для вдосконалення сьогодишньої вітчизняної бібліотечної практики з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	5
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1	6
БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У НОВИЙ І НОВІТНІЙ ЧАСИ	
Тема 1. Бібліотеки Стародавнього Світу, Середньовіччя.	6
Тема 2. Бібліотеки доби Відродження у країнах Європи й Азії.	6
Тема 3. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.	7
Тема 4. Бібліотечна справа країн Європи і Америки в ХІХ ст.	8
Тема 5. Основні етапи розвитку бібліотек (1914-1940рр.).	9
Тема 6. Бібліотечна справа зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.	9
Тема 7. Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві.	10
Тема 8. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ ІІ	12
ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ	
Тема 1. Початок формування бібліотечної думки, зародження бібліотек Київської Русі	12
Тема 2. Розвиток вітчизняної бібліотечної справи в ХІХ – на початку ХХ ст.	12
Тема 3. Бібліотечна справа кінця ХХ ст.	13
Тема 4. Бібліотечна справа України: етапи розвитку	14
Питання для модульного та підсумкового контролю	15
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	21

ПЕРЕДМОВА

«Історія бібліотечної справи» є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі інформаційної, бібліотечної, архівної справи.

Метою викладання дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами історичних знань про розвиток бібліотек і бібліотечної справи, розглянути основні віхи бібліотек на шляху, пройденому вітчизняними і зарубіжними бібліотеками з моменту їх появи і до сьогодення, простежити еволюцію різних типів і видів бібліотек, особливості їх функціонування у межах конкретних країн й історичних періодів, визначити спадкоємність бібліотечних традицій, значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завданням викладача, яке забезпечить досягнення цієї мети, є:

- ✓ засвоєння ключових понять і термінів з історії бібліотечної справи;
- ✓ ознайомлення з основними моделями, типами та видами бібліотечних закладів світу в історичній ретроспективі;
- ✓ формування уявлення про основні етапи становлення і розвитку бібліотечних установ провідних країн Європи, Америки та Азії;
- ✓ ознайомлення з історичними етапами, традиціями, досягненнями і перспективами розвитку вітчизняної бібліотечної справи;
- ✓ забезпечення розуміння внеску визначних видатних діячів бібліотечної справи в організацію діяльності бібліотечних закладів на різних етапах їх становлення;
- ✓ ознайомлення з історією створення та діяльності провідних бібліотечних закладів освіти в Україні;
- ✓ розкриття провідних проблем теорії і практики сучасної бібліотечної справи, завдань та переваг міжнародної співпраці бібліотечних закладів;
- ✓ сприяння розширенню кругозору здобувачів вищої освіти та формуванню у них патріотичних переконань та поваги до загальнолюдських цінностей.

У результаті вивчення дисципліни «Історія бібліотечної справи» здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- ✓ понятійно-категоріальний апарат історії бібліотечної справи;
- ✓ сучасні наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи в Україні та світі;
- ✓ закономірності виникнення і розвитку бібліотек, а також формування бібліотечних систем;
- ✓ шляхи еволюції різних типів і видів бібліотек;
- ✓ загальні тенденції та особливості історичного розвитку бібліотечної справи в Україні та світі у різні періоди;
- ✓ фактичний матеріал з історії розвитку окремих бібліотек і бібліотечної справи України та країн світу.

Знаючи основні етапи розвитку історії бібліотечної справи, здобувач вищої освіти повинен **вміти**:

- ✓ виокремлювати основні етапи розвитку бібліотечної справи;
- ✓ визначати основні тенденції бібліотечної справи на окремих етапах її історичного розвитку;
- ✓ аналізувати сучасні напрями розвитку бібліотечної справи;
- ✓ прогнозувати перспективи розвитку бібліотечної справи;
- ✓ визначати основні форми і напрями міжнародних бібліотечних зв'язків;
- ✓ здійснювати порівняльний аналіз розвитку національних бібліотек світу і України. Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До другого модуля програми подані індивідуальні завдання, які дозволять поглибити знання з історії бібліотечної справи окремих країн світу. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння здобувачами вищої освіти теоретичними питаннями та конкретним фактичним матеріалом.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з підготовки до практичних занять

Практичні заняття – це форма навчального заняття, на якому викладач організовує детальне закріплення здобувачами вищої освіти окремих теоретичних положень навчальної дисципліни, в результаті чого формуються уміння і навички практичного застосування знань теоретичного матеріалу шляхом індивідуального виконання здобувачами вищої освіти відповідних завдань.

Мета практичного заняття – поглиблювати, збагачувати та деталізувати знання, виробляти навички професійної діяльності, розвивати наукове мислення, перевіряти знання здобувачів вищої освіти, мати засіб зворотного зв'язку.

Основними завданнями практичних занять є:

- формування у здобувачів вищої освіти практичних навичок, розвиток вмінь застосовувати теоретичні знання практично, залучення здобувачів вищої освіти до експериментального підтвердження теоретичних положень;
- прищеплення здобувачам вищої освіти навичок творчого мислення, самостійного формулювання та висловлювання власних думок а також захисту висунутих наукових положень і висновків.

При підготовці до практичних занять здобувачам вищої освіти рекомендується ознайомитися з лекційним матеріалом основних посібників (див. список літератури).

Успішне вивчення курсу «Історія бібліотечної справи» ґрунтується на щоденній систематичній роботі і виконанні завдань як під керівництвом викладача в аудиторії, так і самостійно. Готуючись до заняття, здобувач вищої освіти повинен добре знати теоретичні питання. Також необхідно вміти користуватись словниками, довідниками. Під час відповіді на питання, здобувач вищої освіти має опиратись на визначальні явища і факти, події, законодавчу базу, знати головні події. Робота з такими матеріалами та джерелами готує здобувачів вищої освіти до виконання рейтингових і підсумкових тестових завдань, допомагає набути необхідні навички та вміння, сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу.

Здобувачу вищої освіти необхідно добре вивчати лекційний матеріал і намагатись також опрацювати додаткову літературу.

Здобувачу вищої освіти рекомендується вести свій словник термінів, мати робочий зошит. Домашні письмові роботи можна виконувати на комп'ютері. Це допоможе оволодіти матеріалами інтернет-ресурсів.

Заняття з курсу «Історія бібліотечної справи» носять інтерактивний характер і припускають активну участь кожного здобувача вищої освіти в обговоренні поставлених проблем в рамках досліджуваних тем, а також взаємодію і спільну роботу з розв'язання поставлених завдань.

На занятті можуть використовуватися різні технології навчання, які ґрунтуються на вмінні здобувачів вищої освіти працювати з комп'ютером, виконувати тестові завдання, виконувати завдання творчого характеру.

Введення рейтингової системи дозволяє викладачеві більш об'єктивно оцінювати знання та вміння здобувача, а здобувачу вищої освіти більш самокритично оцінювати рівень своїх знань, це дозволяє йому аналізувати свою роботу, ставити конкретне завдання і вирішувати його. При виставленні загального балу, а також оцінки на ПМК враховуються письмові роботи (контрольні точки), робота на занятті з різних аспектів, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1 БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ, ДОБИ ВІДРОДЖЕННЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У НОВИЙ І НОВІТНІЙ ЧАСИ

Тема 1. Бібліотеки Стародавнього Світу, Середньовіччя.

План

1. Староєгипетська культура і бібліотеки.
2. Створення нового матеріального носія інформації-папірусу.
3. Поняття «будинок книги» і «будинок життя».
4. Видатні візантійські бібліофіли.
5. Монастирські бібліотеки Західної Європи у V - VI ст.
6. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно з'ясувати історичні події, які відбувалися в Стародавньому Світі, Середньовіччі у сфері культури, розвитку бібліотек, архівів, становлення професії.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події створення та зберігання носія інформації: папірус, глиняні таблиці, спеціальні книги.
2. Як виглядали бібліотеки в Стародавньому Світі та Середньовіччі.
3. Де зберігали книги в Стародавньому Світі та Середньовіччі: спеціальні приміщення, методи захисту книг від крадіжок, від руйнування.
4. Обов'язки хранителів книг.

здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Визначати головні події історії бібліотек.
3. Визначати перспективи розвитку бібліотек, архівів.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити друге питання плану.

Завдання 2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Завдання 3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Сходу (за вибором здобувача вищої освіти).

Завдання 4. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотек Стародавнього світу.

Тема 2. Бібліотеки доби Відродження у країнах Європи й Азії.

План

1. Домінування приватних бібліотек.
2. Зародження ідеї створення публічних бібліотек.
3. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала.
4. Бібліотеки і Реформація.
5. Винайдення книгодрукування.
6. Погляд на бібліотеку як складову наукового, освітнього і культурного життя суспільства.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно з'ясувати історичні події, які відбувалися добу Відродження у країнах Європи і Азії у сфері культури, розвитку бібліотек, архівів, становлення професії. Вивчити питання: домінування приватних бібліотек, зародження ідеї створення публічних бібліотек, нові вимоги до бібліотекаря-професіонала, винайдення книгодрукування.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови створення приватних бібліотек.
2. Бібліотекар – професіонал доби відродження : обов'язки, рівень знань бібліотечної справи.
3. Де виникло книгодрукування, передумови винайдення. Хто започаткував книгодрукування.
4. Функції бібліотек доби Відродження у країнах Європи і Азії.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні події історії бібліотек.
3. Визначати передумови створення приватних бібліотек.

Завдання 1. Які відбулися зміни в бібліотечній справі в епоху Відродження?

Завдання 2. Хто вперше надрукував книгу? Які недоліки книги ?

Завдання 3. Хто вперше запропонував складення описів під індивідуальним автором.

Тема 3. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.

План

1. Бібліотечна справа в США.
2. Заснування бібліотеки Конгресу.
3. Підписні бібліотеки.
4. Перетворення у бібліотечній справі Франції.
5. Націоналізація королівської бібліотеки.
6. Бібліотеки навчальних закладів.
7. Заснування першої наукової медичної бібліотеки Білорусії

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно з'ясувати історичні події, які відбувалися в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах. Ознайомитись із становленням та розвитком Бібліотеки Оксфордського і Кембріджського університетів, суспільних бібліотек, Національної бібліотеки Англії.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови створення бібліотек в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.
2. Спеціальні бібліотеки: функції, історичне значення.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні події історії бібліотек.
3. Визначати передумови створення спеціальних бібліотек.

Завдання для опанування теоретичним матеріалом

1. Охарактеризуйте символ нової епохи.
2. Національна бібліотека Англії.
3. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку епохи Просвітництва.
4. Бібліотеки навчальних закладів: засновники бібліотек, основні завдання.

Тести

1. **Перша церковно-парафіяльна бібліотека було створена в Південній Кароліні у :**
а) 1697р.;
б) 1655р.;
в) 1726р.
2. **Франклін відкрив друкарню в Філадельфії у:**
а) 1726р.;
б) 1655р.;
в) 1697р.
3. **Підручник для здобувачів вищої освіти бібліотечних магістерських програм у США «Основи бібліотекознавства та інформології» написав:**
а) Річард Рубін;
б) Мелвіл Луїс Косут Дьюї;
в) Джефферсон.

Тема 4. Бібліотечна справа країн Європи і Америки в XIX ст.

План

1. Розвиток наукових бібліотек.
2. Університетські бібліотеки.
3. Бібліотеки університетів, інститутів, наукових товариств і музеїв.
4. Загальнодоступні бібліотеки в XIX ст.
5. Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст.
6. Вихід у світ перших навчально-практичних видань.
7. Заснування національних бібліотечних асоціацій.
8. Зародження бібліотечної освіти.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно з'ясувати передумови розвитку наукових, університетських бібліотек. Ознайомитись з розвитком бібліотекознавчої думки в XIX ст. Передумови зародження бібліотечної освіти.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови становлення бібліотек, бібліотечної справи країн Європи і Америки в XIX ст.
2. Наукові і університетські бібліотеки: функції, історичне значення, розвиток.
3. Підготувати реферат про внесок окремого діяча у розвиток бібліотечної справи.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні події історії бібліотек.
3. Визначати передумови створення наукових і університетських бібліотек.

Практичні завдання.

Завдання 1. Охарактеризуйте основні етапи розвитку університетських бібліотек.

Завдання 2. В чому заключається загальнодоступність бібліотек. Охарактеризуйте умови загальнодоступності.

Завдання 3. Які навчально –методичні видання вийшли у світ у цей період? Охарактеризуйте їх зміст і значення для діяльності бібліотек.

Тема 5. Основні етапи розвитку бібліотек (1914-1940рр.).

План.

1. Види національних бібліотек.
2. Створення нової організаційної форми університетських бібліотек.
3. Загальнодоступні бібліотеки за кордоном.
4. Діяльність Американської бібліотечної асоціації.
5. Перший бібліотечний закон Данії (1920 р.) і його результати.
6. Публічні бібліотеки в період світової економічної кризи (1929-1933 рр.).

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно з'ясувати розвиток бібліотечної справи, бібліотек у довоєнний період. Охарактеризувати фонди бібліотек у 1914-1940рр. Ознайомитись з роботою організацій, установ, які сприяли розвитку бібліотек, бібліотечної справи. Ознайомитись з першим законодавчим документом, який регулює діяльність бібліотек, розкрити його основні розділи. З'ясувати, як економічна криза вплинула на діяльність бібліотек.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови становлення бібліотек, бібліотечної справи 1914-1940рр.
2. Перші законодавчі документи, які регулюють діяльність бібліотек.
3. Діяльність Американської бібліотечної асоціації, її вплив на діяльність бібліотек.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні події історії бібліотек.
3. Визначати передумови створення бібліотек та визначати основні етапи їх діяльності.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити діяльність Американської бібліотечної асоціації.

Завдання 2. Охарактеризувати діяльність перших публічних бібліотек в період світової економічної кризи (1929-1933 рр.).

Завдання 3. Визначити, які наслідки для бібліотек, бібліотечної справи мав перший закон Данії.

Тема 6. Бібліотечна справа зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.

План

1. Стан наукових і спеціальних бібліотек європейських країн. Розвиток спеціальних бібліотек.
2. Створення Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (1927 р.).
3. Національні бібліотеки.
4. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати стан наукових і спеціальних бібліотек європейських країн у першій половині ХХ ст. Охарактеризувати роботу спеціальних бібліотек цього періоду. Ознайомитись із основними етапами створення Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА). Охарактеризувати нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек, їх недоліки та користь для якісного комплектування.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови становлення бібліотек, бібліотечної справи зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.
2. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек.
3. Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА), її вплив на діяльність бібліотек.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні події історії бібліотек.
3. Визначати нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити діяльність національних бібліотек.

Завдання 2. Проаналізувати нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек у першій половині ХХ ст.

Завдання 3. Охарактеризувати роботу спеціальних бібліотек зарубіжних країн у першій половині ХХ ст.

Тема 7. Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві.

План.

1. Протиріччя між реальним рівнем розвитку інформаційних технологій і можливостями окремих країн.
2. Вплив інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи.
3. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір.
4. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
5. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати вплив інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи. Охарактеризувати новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір. Ознайомитись з інформаційно-бібліотечним законодавством провідних зарубіжних країн. Охарактеризувати національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історичні події, передумови інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи
2. Новітні інформаційні технології й умови їх входження в бібліотеки різних країн.
3. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події.
2. Виділяти головні етапи інформатизації бібліотек.
3. Визначати нові підходи й умови входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Завдання 2. Проаналізувати основні етапи входження бібліотек різних країн у міжнародний інформаційний простір.

Завдання 3. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи у Новий та Новітній часи.

Тема 8. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.

План

1. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
2. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
3. Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр. ЮНЕСКО і рамки міжнародної бібліотечної співпраці.
4. Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн. Охарактеризувати Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі. Визначити роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
2. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події щодо активізації міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х р.

2. Орієнтуватись у інформаційно-бібліотечному законодавстві провідних зарубіжних країн.

Практичні завдання.

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Завдання 2. Проаналізувати інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.

Завдання 3. Складіть хронологічну таблицю розвитку та впровадження інформаційних технологій в бібліотеках заданого періоду.

Змістовий модуль II ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ УКРАЇНИ

Тема 1. Початок формування бібліотечної думки, зародження бібліотек Київської Русі.

План

1. Давньоруські книгосховища IX - XIII ст.
2. Скрипторії – центри переписування книги діяльність.
3. Книгосховища при церковних соборах в XI - XIII ст.
4. Поширення книг і грамотності серед населення.
5. Соціально-культурне значення бібліотек монастирів.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати початок формування бібліотечної думки, зародження бібліотек Київської Русі. Охарактеризувати діяльність давньоруських книгосховищ IX - XIII ст., книгосховищ при церковних соборах в XI – XIII ст. Проаналізувати основні етапи і методи поширення книг і грамотності серед населення.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історію створення скрипторіїв, книгосховищ при церковних соборах в XI - XIII ст.
2. Історію поширення книг і етапи становлення грамотності серед населення.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати історичні події формування бібліотечної думки, зародження бібліотек Київської Русі.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати Давньоруські книгосховища IX - XIII ст.

Завдання 2. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати діяльність книгосховища при церковних соборах в XI - XIII ст.

Завдання 3. Охарактеризувати діяльність бібліотек з поширення книг і грамотності серед населення.

Тема 2. Розвиток вітчизняної бібліотечної справи в XIX – на початку XX ст.

План

1. Урядова політика щодо діяльності бібліотек.
2. Нагляд за книговиданням і книгорозповсюдженням у першій половині XIX ст.
3. Реформа народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.
4. Публічний характер діяльності університетських бібліотек.
5. Приватні бібліотеки української інтелігенції.
6. Виникнення російських публічних бібліотек в Україні.
7. Вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати діяльність урядової політики щодо діяльності бібліотек. Охарактеризувати основні етапи реформи народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек. Проаналізувати вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історію виникнення російських публічних бібліотек в Україні.
2. Основні положення реформи народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати урядову політику щодо діяльності бібліотек.
2. Аналізувати основні етапи реформи народної освіти і розвиток наукових і спеціальних бібліотек.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати основні етапи виникнення російських публічних бібліотек в Україні.

Завдання 2. Використовуючи рекомендовану літературу, охарактеризувати вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Завдання 3. Проаналізувати вплив революції 1905-1907 рр. на українську бібліотечну справу.

Тема 3. Бібліотечна справа кінця XX ст.

План

1. Заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.
2. Зростання кількості наукових і спеціальних бібліотек.
3. Створення системи обов'язкового примірника для наукових бібліотек.
4. Перші радянські навчальні заклади і курси для підготовки бібліотекарів.
5. Централізація мережі бібліотек, підпорядкованих Міністерству культури України.
6. Централізація бібліотек інших систем і відомств.
7. Регламентація і уніфікація діяльності бібліотек.
8. Науково-дослідна робота в галузі бібліотекознавства.
9. Система підготовки бібліотечних кадрів.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати систему підготовки бібліотечних кадрів. Охарактеризувати основні етапи створення системи обов'язкового примірника для наукових бібліотек. Проаналізувати становлення перших радянських навчальних закладів і курсів для підготовки бібліотекарів. Охарактеризувати ефективність і основні завдання централізації мережі бібліотек, підпорядкованих Міністерству культури України.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

1. Історію заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.
2. Історію створення системи обов'язкового примірника для наукових бібліотек.
3. Основні положення централізації мережі бібліотек, підпорядкованих Міністерству культури України.
4. Завдання науково-дослідної роботи в галузі бібліотекознавства.
5. Особливості системи підготовки бібліотечних кадрів.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати урядову політику щодо діяльності бібліотек.
2. Аналізувати основні напрями системи підготовки бібліотечних кадрів.
3. Здійснювати науково-дослідну роботу в галузі бібліотекознавства.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити історію заснування мережі радянських книгозбірень в Україні.

Завдання 2. Проаналізувати запроваджену систему обов'язкового примірника для наукових бібліотек. Розкрити її основні етапи.

Завдання 3. Розкрити основні етапи системи підготовки бібліотечних кадрів.

Тема 4. Бібліотечна справа України: етапи розвитку.

План

1. Зародження бібліотек Київської Русі.
2. Закладання основ українського радянського бібліотекознавства.
3. Бібліотечна мережа України.
4. Розвиток українського бібліотекознавства.
5. Перспективи розвитку бібліотечної справи України.
6. Перебудова системи бібліотечної освіти.
7. Стан бібліотекознавства на сучасному етапі.

Методичні рекомендації до виконання роботи

Вивчаючи тему, необхідно проаналізувати історичні етапи зародження бібліотек Київської Русі, основні етапи розвитку українського бібліотекознавства. Охарактеризувати розвиток українського бібліотекознавства. Проаналізувати перспективи розвитку бібліотечної справи України, перебудови системи бібліотечної освіти. Охарактеризувати стан бібліотекознавства на сучасному етапі.

Здобувач вищої освіти повинен знати:

2. Історію зародження бібліотек Київської Русі.
2. Історію становлення основ українського радянського бібліотекознавства.
3. Основні етапи перебудови системи бібліотечної освіти.
4. Становлення та основні завдання перебудови системи бібліотечної освіти.
5. Особливості розвитку українського бібліотекознавства.

Здобувач вищої освіти повинен уміти:

1. Аналізувати стан бібліотекознавства на сучасному етапі.
2. Аналізувати перспективи розвитку бібліотечної справи України.
3. Характеризувати бібліотечну мережу України.

Практичні завдання

Завдання 1. Використовуючи рекомендовану літературу, розкрити основні етапи зародження бібліотек Київської Русі.

Завдання 2. Розкрити основні етапи розвитку українського бібліотекознавства.

Завдання 3. Проаналізувати перспективи розвитку бібліотечної справи України.

Питання для модульного та підсумкового контролю

1. Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи..
2. Бібліотеки в державі Шумер, Хеттській державі і Вавилонському царстві.
3. Бібліотеки Ассирії (VII - VI ст. до н.е.).
4. Бібліотеки Стародавнього Єгипту.
5. Бібліотеки античної Греції.
6. Бібліотеки елліністичного світу.
7. Бібліотечна культура Стародавнього Риму.
8. Александрійська і Пергамська бібліотеки.
9. Бібліотеки Стародавнього Світу.
10. Особливості архітектури бібліотек Стародавнього Світу.
11. Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.
12. Бібліотеки Візантії і Західної Європи (V - X ст.).
13. Бібліотеки Арабського халіфату.
14. Бібліотеки церкви XII - XIV ст.
15. Бібліотеки середньовічних університетів, приватні і королівські бібліотеки.
16. Бібліотеки епохи Відродження.
17. Бібліотеки Московської держави.
18. Бібліотеки Середньовіччя у країнах Європи й Азії.
19. Особливості архітектури бібліотек Середньовіччя.
20. Бібліотеки Відродження у країнах Європи й Азії.
21. Приватні бібліотеки епохи Відродження.
22. Бібліотечна справа Німеччини у період Реформації: суспільно-історичне тло, особливості функціонування.
23. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах.
24. Бібліотечна справа Німеччини в епоху Просвітництва.
25. Бібліотечна справа США в епоху Просвітництва.
26. Заснування бібліотеки Конгресу.
27. Вплив нових політичних ідей на розвиток бібліотек в Англії в XVIII – на початку XIX ст.
28. Бібліотечна справа Франції в період буржуазної революції (1789-1793 рр.).
29. Бібліотечна справа Російської імперії у XVIII ст.
30. Бібліотечна справа країн Європи в XIX - на початку XX ст.
31. Бібліотечна справа США в XIX - на початку XX ст.
32. Бібліотечна справа Російської імперії в XIX - на початку XX ст.
33. Провідні чинники розвитку бібліотечної справи в XIX ст.

34. Глобальне утвердження інституту національної бібліотеки як вияв нового етапу суспільного розвитку XIX ст.
35. Наукові бібліотеки Європи XIX ст.: види, суспільне призначення.
36. Публічна бібліотека XIX ст.: види, концепції створення та функціонування.
37. Англо-американська концепція публічної бібліотеки.
38. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій США XIX ст.
39. Організація бібліотечної справи в країнах Центральної і Східної Європи в XIX ст.
40. Розвиток зарубіжної бібліотекознавчої думки в XIX ст.
41. Зародження бібліотечної освіти. Бібліотечна діяльність М. Дьюї.
42. Бібліотечна справа у період між світовими війнами (1914-1940 рр.).
43. Національна бібліотека в Парижі і діяльність Жюльєна Кена.
44. Національні бібліотеки країн світу у першій половині XX ст.
45. Національні бібліотеки країн світу у другій половині XX – на початку XXI ст.
46. Міжнародне бібліотечне співробітництво у XIX ст.
47. Міжнародне бібліотечне співробітництво у першій половині XX ст.
48. Міжнародне бібліотечне співробітництво у другій половині XX – на початку XXI ст.
49. Основні тенденції і особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX - на початку XXI ст.
50. Розвиток бібліотечної справи в умовах інформаційного суспільства.
51. Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.
52. Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.
53. Вплив інформатизації та інтернетизації на розвиток бібліотечної справи.
54. Процеси демократизації бібліотечної справи в посткомуністичних країнах наприкінці XX – на початку XXI ст.
55. Інтелектуальна свобода і вільний доступ до інформації як головний принцип організації бібліотечної справи наприкінці XX – на початку XXI ст.
56. Особливості архітектури сучасних бібліотек.
57. Бібліотека Британського музею.
58. Бібліотека конгресу США.
59. Еволюція концепції публічної бібліотеки.
60. Історія виникнення перших бібліотек на Київській Русі.
61. Бібліотека Києво-Софійського Собору.
62. Монастирські бібліотеки та їх культурно-освітня роль у книжковій справі на Україні XI–XVII ст.
63. Монастирські бібліотеки Лівобережної України в контексті української культури XVIII ст.
64. Бібліотека Києво-Печерської Лаври та її роль у справі становлення та розповсюдження шкільництва, освіти, культури.
65. Приватні зібрання XVI–XVIII ст. (П. Могили, Ф. Прокоповича, магнатів Яблоновських, С. Соболя).
66. Родові книгозбірні Правобережної України XVIII–XIX ст. (І. Мазепи М. Ханенка, П. Скоропадського).
67. Бібліотека Харківського колегіуму – перше зібрання книг у Слобідській Україні.
68. Бібліотека Чернігівського колегіуму: історія становлення, навчальний процес, бібліотека.
69. Бібліотечна справа в Україні у XIX – на початку XX ст.: стан і основні напрями розвитку.
70. Роль публічних бібліотек в Україні у XIX – на початку XX ст: (міські, повітові, громадські та народні).
71. Бібліотеки-читальні та народні читальні в історико-культурному контексті півдня України (кін. XIX – поч. XX ст.).
72. Бібліотечна діяльність товариства «Просвіта»: особливості діяльності, історія, теорія, практика, фонди.

73. Роль бібліотек Народного Дому та Наукового товариства ім. Шевченка в історії розвитку науки і культури Галичини.
74. Діяльність корифеїв бібліотечної справи України.
75. Бібліотечна справа у Радянській Україні.
76. Бібліотеки у період становлення нових соціально-економічних і політичних відносин у 1930-х рр.
77. Стан бібліотек Києва у період нацистської окупації (1941–1943 рр.).
78. Бібліотеки України у період післявоєнної відбудови та в 1950-х рр.
79. Бібліотечна справа в Україні у 1950-1960-ті рр.: централізація науково-методичної роботи в галузі бібліотекознавства.
80. Бібліотечна справа у період Української революції 1917–1920 рр.: проекти реформ бібліотечної справи.
81. Створення Національної бібліотеки Української держави.
82. Бібліотечна справа в Україні у 1970-1980-ті рр.: спроби ґрунтового упорядкування бібліотечної мережі.
83. Цензура у бібліотеках Радянської України.
84. Бібліотечна справа в незалежній Україні.
85. Українська бібліотечна асоціація: мета, завдання, основні напрями діяльності.
86. Основні напрями бібліотечної справи України в період переходу від тоталітаризму до демократії.
87. Перспективи розвитку бібліотечної справи України.
88. Національні бібліотеки України на сучасному етапі.
89. Національні бібліотеки Росії наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.
90. Впровадження новітніх інформаційних технологій як перспективний напрям розвитку бібліотечної справи України.

Рекомендовані джерела

Законодавчі документи

1. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95- ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – Ст. 45; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80> [Дата звернення: 25.08.18]
2. Про культуру: Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №5461-17 від 12.12.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> [Дата звернення: 25.08.18]
3. Закон України від 01.07.2014 №1556-VII "Про вищу освіту" (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html> [Дата звернення: 25.08.18].

Базова

1. Абрамов К.И. История библиотечного дела в СССР: учебник для библиотечных факультетов и факультетов культуры, педагогических вузов и университетов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Книга, 1980. – 352 с.
2. Володин Б.Ф. Всемирная история библиотек / Б.Ф. Володин. – 2-е изд., доп. – СПб.: Профессия, 2004. – 432 с.
3. Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті: монографія / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2016. – 530 с.
4. Сєдих В.В. Історія бібліотечної справи в Україні: навч. посіб. / В.В. Сєдих ; [наук. ред. Н.М. Кушнарєнко]; М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. – Х.: ХДАК, 2013. – 212 с.
5. Талалакіна О.И. История библиотечного дела за рубежом: учебник для библиотечных факультетов и факультетов культуры и педагогических вузов / О.И. Талалакіна. – М.: Книга, 1982. – 272 с.

Додаткова

9. Александрийская библиотека: [з історії б-ки] // Шк. б-ка. – 2009. – №5. – С. 42–48.
10. Арабская письменность и книга // Очерки арабской культуры V–XV вв. – М., 1982. – С. 215–286.
11. Березкіна Н.Ю. Библиотеки и распространение научных знаний в Беларуси, XVI – XX вв. / Н.Ю. Березкіна; Нац. акад. наук Беларуси, Центр. науч. б-ка им. Я. Коласа. – Минск: Беларуская навука, 2011. – 523 с.
12. Березюк Н.М. Библиотека Харьковского национального университета имени В.Н. Каразина за 200 лет (1805-2005) / Н.М. Березюк [и др.]; Харьков. нац. ун-т им. В.Н. Каразина, Центр. науч. б-ка. – Х.: Тимченко А.Н., 2006. – 390 с.
13. Бібліотеки Києва під час нацистської окупації. (1941-1943): Дослідження. Анотований покажчик. Публікації документів / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського, Держкомархів України, Центр. держ. арх. вищих органів влади та упр. України; уклад.: Л.А. Дубровіна, Н.І. Малолєтова. – К., 2014. – 812 с.
14. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст / НБУВ та ін.; редкол.: О.С. Онищенко (голова) та ін. – К., 2007. – 253 с.
15. Білоус І.О. Бібліотека Львівської політехніки: історія становлення і розвитку: [1844–2000 рр.] / І.О. Білоус // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – Кам'янець-

Подільський: Аксіома, 2010. – С. 247–255.

16. Вергунов В.А. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН: історія і сьогодення: до 75-річчя ДНСГБ УААН як наук. установи / В.А. Вергунов. – К.: Аграр. наука, 2007. – 480 с.

17. Вилегжаніна Т. Публічні бібліотеки України крізь призму міжнародних стандартів ІФЛА / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2016. – № 4. – С. 4–7.

18. Владимиров Л.И. Всеобщая история книги: Древний мир. Средневековье. Возрождение. XVII век / Л.И. Владимиров. – М., 1988. – 312 с.

19. Глазков М.Н. Периодизация отечественной истории библиотечного дела. XX век / М.Н. Глазков // Библиотековедение. – 2000. – № 5. – С. 104–109.

20. Глухов А.Г. Звучат лишь письма: Судьба древних библиотек / А.Г. Глухов. – М., 1981. – 208 с.

21. Глухов А.Г. Из глубины веков: Очерки о древних библиотеках мира / А.Г. Глухов. – М., 1971. – 112 с.

22. Глухов А.Г. Судьбы древних библиотек / А.Г. Глухов. – М., 1992. – 160 с.

23. Грин У.И. Публичная библиотека глазами современников (1795–1917): хрестоматия / У.И. Грин, А.М. Третьяк. – СПб., 1998. – 694 с.

24. Дворкина М.Я. Периодизация – это отражение сущностных изменений... / М.Я. Дворкина // Библиотековедение. – 2000. – № 3. – С. 96–100.

25. Дзюба О.М. Монастирські бібліотеки лівобережної України в контексті української культури XVIII ст. / О.М. Дзюба // Бібліотечний форум. – 2016. – №1. – С. 18–22.

26. Домбровский К. Вся память мира: Об Александрийской библиотеке // Библиотекарь. – 1982. – № 2. – С. 60–63.

27. Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. 1918–1941 / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К.: НБУВ, 1998. – 336 с.

28. Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1941–1964) / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К.: Наук. думка, 2003. – 360 с.

29. Дубровіна Л.А. Історія Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (1965–1991) / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2008. – 373 с.

30. Дьяков И.М. Города – государства Шумера / И.М. Дьяков // История древнего мира. – 3-е изд., испр. и доп. – М., 1989. – С. 60–61.

31. З історії бібліотечної справи на закарпатті Режим доступу: file:///C:/Users/Anatoly/Downloads/apkant_2012_12_21.pdf [Дата звернення: 25.08.18]

32. История библиотеки Академии Наук СССР (1714–1964). – М.–Л., 1964. – 600 с.

33. История библиотеки в биографиях директоров. 1795–2005 / Рос. нац. б-ка; пред. ред. кол. В. Р. Фирсов. – СПб., 2006. – 503 с.

34. Історія бібліотечної справи: курс лекцій/Укл. К.М. Мовчан, М.В. Бабіля.-Мукачево: РВЦ МДУ, 2020.– 92с.

35. Історія бібліотечної справи в Україні : зб. наук. пр. / Нац. парламент. б-ка України. – К., 1995 – 234с.

36. Історія наукових бібліотек у контексті історії, культури, освіти в Україні [Текст] : матеріали наук.-практ. конф., Київ, 14–15 жовтня 2015 р. – К., 1999. – 110 с.

37. Історія освітянських бібліотек України: наук. зб. / Держ. наук.-пед. б-ка ім. В.О. Сухомлинського; гол. ред. кол. П. І. Рогова. – К.: Вирій, 2006. – 403 с.

38. Історія розвитку бібліотек України для дітей (1960–1974 рр.) / НБУ для дітей; редкол.: А. С. Кобзаренко та ін. – К., 2007. – 75 с.

39. Історія розвитку бібліотек України для дітей (1975–1991 рр.) / [А.С. Кобзаренко та ін.; наук. ред. Л.П. Каліберда]; Нац. б-ка України для дітей. – К., 2011. – 116 с.

40. Каратыгина Т.Ф. История технических библиотек в СССР / Т.Ф. Каратыгина. – М., 1981. – 166 с.
41. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище: монографія / Т. Ківшар; НАН України, Центр пам'ятокзнавства. – К.: Логос, 2016. – 344 с.
42. Клещук С.Е. Зарождение и становление библиотек высших учебных заведений США (1630–1860) / С.Е. Клещук // Библиотековедение и библиография за рубежом. – 1989. – Вып. 123. – С. 74–87.
43. Ковальчук Г.І. Керівники ВБУ-НБУВ (1918-1998) / Г.І. Ковальчук // Бібліотечний форум. – 2017. – № 5. – С. 18-28.
44. Крушельницька Л. Від сьогодні до завтра... / Л. Крушельницька; НАН України; ЛННБУ ім. В. Стефаніка; [упорядкув. В. Трипачука]. – Львів: Астролябія, 2014. – 252 с.
45. Кунанець Н.Е. Бібліотечна справа на західноукраїнських землях (XIII ст.–1939 р.): консолідований інформаційний ресурс: монографія / Н.Е. Кунанець; М-во освіти і науки, молоді та спорту, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2011. – 446 с
46. Купрійчук В. Роль бібліотек у реалізації державної гуманітарної політики України у добу національно-визвольної боротьби 1917 – 1920 рр. / В. Купрійчук // Ефективність державного управління: зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 30. – С. 131-137.
47. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) / Н. Маслакова // Наук. пр. НБУВ. – К., 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
48. Мотульский Р.С. Основні етапи становлення і розвитку бібліотек Білорусі у Х-XXI ст. / Р.С. Мотульский // Бібліотечна планета. – 2015. – №3. – С. 13-18.
49. Немировский А.И. Библиотеки Древнего Рима / А.И. Немировский // Вопр. истории. – 1991. – №11. – С. 218–221.
50. Немировский Е.Л. Мир книги: с древнейших времен до начала XX века / Е.Л. Немировский. – М., 1986. – 287 с.
51. Новікова Н. Дитячі бібліотеки в культурі України другої половини ХХ століття: монографія / Н. Новікова; КНУКіМ. – К., 2006. – 282 с.
52. Онищенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Онищенко // Бібліотечний форум. – 2016. – № 3. – С. 12-23.
53. Онищенко О. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського в 1918-1998 рр.: основні етапи розвитку / О. Онищенко, Л. Дубровіна // Бібл. вісн. – 2006. – № 5. – С. 5-17.
54. Прокопенко Л.С. Основні напрями діяльності спеціальної групи за інтересами з історії бібліотечної справи (ІФЛА) / Л.С. Прокопенко // Бібліотечне краєзнавство у культурному просторі України: Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 22 лист. 2017 р. – К., 2017. – С. 165–167.
55. Радзівіло А.А. Перша публічна бібліотека у Києві: («Аптека для душі» П.П. Должикова) / А.А. Радзівіло // Історія бібліотечної справи в Україні. – 1997. – Вип. 2.– С. 5-11.
56. Роль бібліотек монастирів, соборів та інших установ у розвитку культури України : тези наук. конф. / НАН України, Ін-т укр. археографії; ред. Т. Санкович. – К., 1993. – 131 с.
57. Сажок О.В. Бібліотеки Острозького Кирило-Мефодіївського церковного православного братства у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. / О.В. Сажок // Наук. зап. Серія «Історичне релієзнавство» / Нац. ун-т «Острозька акад.»; [редкол.: С.І. Жилюк та ін.]. – Острог, 2011. – Вип. 4. – С. 159–169.
58. Самая современная библиотека в мире: [історія Нац. б-ки Франції] // Шк. б-ка. – 2014. – № 6. – С. 38–39.
59. Сірополко С. Бібліотечна справа на Україні: [корот. огляд від початку до 20-х рр. ХХ ст.] / С. Сірополко // Шк. б-ка. – 2012. – № 1. – С. 41–44.
60. Скоморовська І.М. Історія становлення шкільних бібліотек [України] / І.М.

Скоморовська // Шк. б-ка. – 2015. – № 15/16. – С. 40–41.

61. Солонська Н. Князівська бібліотека XI століття в Києві: до 1000-річчя Софійського собору / Н. Солонська // Вісн. Книжк. палати. – 2016. – № 11. – С. 41–43.

62. Сулиман Л. Александрийская библиотека // Курьер ЮНЕСКО. – 1988. – № 12. – С. 8–14.

63. Талалакина О.И. Исследователи культуры Востока о библиотеках Арабского халифата / О.И. Талалакина // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1976. – Вып. 56. – С. 58–75.

64. Троцюк, Т.В. Александрийская общественная библиотека: к истории возникновения / Т.В. Троцюк // История библиотек : исслед., материалы, документы : сб. науч. тр. / Рос. нац. б-ка. – СПб., 2008. – Вып. 7. – С. 15-22.

65. Тюлина Н.И. Дома и на чужбине: Записки библиотекаря со счастливой судьбой / Н.И. Тюлина. – М.: Либерия, 1999. – 136 с.

66. Уюн-Суд Низар. Арабские библиотеки в средние века / Уюн-Суд Низар // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1973. – С. 90–98.

67. Фирсов Г.Г. Библиотечная деятельность Гете и библиотеки Веймара и Йены / Г.Г. Фирсов // Библиотековедение и библиогр. за рубежом. – 1983. – Вып. 94. – С. 3–11.

68. Фрис В. Бібліотеки на західноукраїнських землях у другій половині XVII-XVIII ст. / В. Фрис // Зап. Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаника. – 2002. – Вип. 9/10. – С. 171-186.

69. Фунтикова С.П. Православные библиотеки: прошлое и настоящее: учеб. пособие / С.П. Фунтикова; МГУКИ. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: ИПО Профиздат, 2002. – 256 с.

70. Холод С.С. Формування книжкових зібрань і бібліотек та розповсюдження інформації у добу середньовіччя в Європі / С.С. Холод // Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 25 жовт. 2016 р. – Л.: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – С. 402–410.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Березюк, Н. М. К.И. Рубинский: библиотекарь, библиотеквед, библиограф (1860-1930) / Н. М. Березюк. – Харьков : Тимченко, 2010. – 320 с.
2. Бокань, В. Історія культури України : навч. посіб. / В. Бокань. – 2-ге видання доповн. – Київ : МАУП, 2002. – 256 с.
3. Бокань, В. Історія культури України [Електронний ресурс] : навч. посібник / В. Бокань. – Київ : МАУП, 2002.
4. Історія бібліотечної справи: курс лекцій / К.М. Мовчан. – Мукачево: РВВ МДУ, 2020. – 165 с.
5. Історія української культури у п'яти томах. 3. – К : Наукова думка, 2003. – 1245 с.
6. Котляр, М. Довідник з історії України / М. Котляр, С. Кульчицький. – К : Україна, 1996. – 463 с.
7. Овчинников, В. Історія книги. Еволюція книжкової структури : Реком. МОНУ як навч. посібник для студентів / В. Овчинников. – Львів : Світ, 2005. – 420 с.
8. Ярошенко, Т. О. Електронні журнали в системі інформаційних ресурсів бібліотеки : монографія / Т. О. Ярошенко. – К : Знання, 2010. – 215 с.
9. Історія бібліотечної справи: методичні рекомендації до проведення практичних занять з курсу для студентів денної форми навчання галузі знань 02 "Культура", спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" / укладач К.М. Мовчан. – Мукачево : МДУ, 2020. – 21 с.

Електронні ресурси віддаленого доступу:

1. Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Режим доступу: <http://www.libraryforum.info/archive>
2. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/bdi/issue/archive>
3. Електронні ресурси читальної зали НБ МДУ .– Режим доступу: <https://msu.edu.ua/library/cul-online/>
4. Інституційний депозитарій МДУ.– Режим доступу: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/>

Навчально-методичне видання

Мовчан К.М.

Історія бібліотечної справи

Методичні рекомендації

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ, 89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 29